

Handläggare
Sami Persson-Hentunen
Telefon: 0850819427

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2020-03-05

En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till en begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6).

Sammanfattning

Regeringens särskilda utredare har i januari 2020 redovisat sitt andra delbetänkande i arbetet för att säkerställa en trygg och hållbar sjukförsäkring. Utredaren föreslår en rad olika förändringar som föreslås träda i kraft den 1 juli 2021, bland annat att Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga efter dag 180 ska göras mot angivet normalt förekommande arbete.

Farsta stadsdelsnämnd instämmer till största del i utredarens slutsatser, men vill även se en analys av hur de föreslagna förändringarna påverkar antalet personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Ur ett arbetsgivarperspektiv finns även farhågan om ökade personalkostnader.

Bakgrund

Sedan 2008 bygger regelverket om sjukpenning, den så kallade rehabiliteringskedjan, på att Försäkringskassans bedömning av en försäkrads arbetsförmåga breddas ju längre tid den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga. De första 90 dagarna i ett sjukfall bedöms arbetsförmågan hos en anställd försäkrad mot det ordinarie arbetet. Från och med dag 91 utvidgas bedömningsgrunden till att avse andra arbeten hos arbetsgivaren. Från och med dag 181 är huvudregeln att arbetsförmågan ska bedömas mot normalt förekommande arbeten på hela arbetsmarknaden.

Enligt förarbeten och praxis är ett normalt förekommande arbete ett vanligt arbete som den försäkrade, trots sin sjukdom, kan utföra med ringa eller inga krav på anpassning med hänsyn till hens medicinska besvär. Det rör sig om en prövning mot en fiktiv arbetsmarknad i så mening att det inte krävs att det rent faktiskt

finns ett arbete till den försäkrade på den ort hen bor. Regelverket innebär även att Försäkringskassans i sin bedömning av en försäkrads arbetsförmåga bara får ta hänsyn till strikt medicinska faktorer och måste utelämna andra faktorer, till exempel utbildningsbakgrund och ålder.

Regeringen beslutade i april 2018 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera delar av regelverket för sjukförsäkringen och vid behov lämna författningsförslag. Åtgärden var en del av regeringens arbete för att säkerställa en trygg och hållbar sjukförsäkring med rätt stöd till individen.

Utredaren redovisade ett första delbetänkande i januari 2019 och har nu i januari 2020 redovisat ett andra delbetänkande.

Stockholms stad är en av de många kommuner och andra instanser som har fått betänkandet på remiss. Kommunstyrelsen har i sin tur remitterat det till ett antal instanser inom staden, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 31 mars.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg i samråd med avdelningen för HR och kansli.

Remissen i sammanfattning

Delbetänkandet redovisar utredarens analys av hur Försäkringskassan tillämpar begreppet normalt förekommande arbete i sjukförsäkringen. Redovisningen omfattar även en analys av vilka fysiska och mentala förmågor som kan krävas för att Försäkringskassan ska kunna hänvisa sjukskrivna individer till normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden.

Utredaren slår bland annat fast att Försäkringskassans beslutsmotiveringar vid avslag på sjukpenning saknar stöd för de slutsatser som dras om den försäkrades förmåga att försörja sig i normalt förekommande arbete. Det förekommer exempelvis att Försäkringskassan bedömer att en försäkrad kan klara ett arbete som inte ställer krav på vissa förmågor, samtidigt som det saknas stöd för att dessa arbeten existerar.

Utredaren konstaterar även att Försäkringskassan nekar sjukpenning och kräver en omställning till annat arbete även när den försäkrade inom relativt kort tid går i pension och omställningen i vissa fall skulle ta längre tid än vad som återstår av den försäkrades arbetsliv. Utredaren kan också se att Försäkringskassan brister i sitt tillsyns- och samordningsansvar för rehabilitering, exempelvis genom att

inte i tillräcklig utsträckning ta ställning till den försäkrades behov av rehabilitering.

Utredaren har utifrån sin analys lämnat en rad olika förslag på hur sjukförsäkringen kan förändras från och med den 1 juli 2021. Ett förslag är att Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga efter dag 180 ska göras mot *angivet* normalt förekommande arbete. Förslaget omfattar även att Försäkringskassan tillsammans med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter ska vidareutveckla befintliga arbetsätt för hur de försäkrade ska matchas mot olika arbetens tolerans för deras funktionsnedsättningar och aktivitetsbegränsningar.

Utredaren föreslår vidare att en försäkrad som har uppnått den ålder då hen som tidigast kan ta ut inkomstgrundad ålderspension (i dag 62 år) och till och med den månad då den försäkrade som tidigast får ta ut garantipension (i dag 65 år) ska få sin arbetsförmåga bedömd enbart mot arbete hos den egna arbetsgivaren, oavsett hur länge hen har haft nedsatt arbetsförmåga. Utredaren föreslår även att rehabiliteringens roll i sjukförsäkringen ska stärkas genom att fler försäkrade ska omfattas av rätten till rehabiliteringsersättning och således tidigare kunna få stöd till återgång i arbete.

Utredaren har gjort en prognos över möjliga konsekvenser som dessa förslag kan få. Bland annat bedöms fler försäkrade arbetstagare få möjlighet till successiv upptrappning av arbetstid och rehabilitering i ett tidigare skede. Fler äldre försäkrade med nedsatt arbetsförmåga förväntas vidare kunna ha kvar sin anställning i sitt arbete och efter tillfrisknande öka sin arbetstid istället för att lämna arbetslivet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer till största del i utredarens slutsatser och ställer sig positiv till de föreslagna förändringarna i sjukförsäkringen.

Vi vill dock lyfta fram behovet av en analys av hur de föreslagna förändringarna kan komma att påverka antalet personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Målgruppen är särskilt utsatt och behöver ofta vända sig till socialtjänsten för att ansöka om ekonomiskt bistånd eftersom de saknar annan försörjning. Ur ett arbetsgivarperspektiv finns farhågan att förvaltningens personalkostnader kommer att öka för arbetstagare över 62 år som inte kan utföra arbete av betydelse för arbetsgivaren.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Therese Grahn
Avdelningschef

Bilaga

En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering
(SOU 2020:6)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Sandström, Stadsdelsdirektör	2020-02-25
Therese Grahn, Avdelningschef	2020-02-25